

ARTHUR CONAN DOYLE

PEŠ BASKERVILLSKÝ

xyz

Pes baskervillský

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

Arthur Conan Doyle

Pes baskervillský – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

ARTHUR CONAN DOYLE

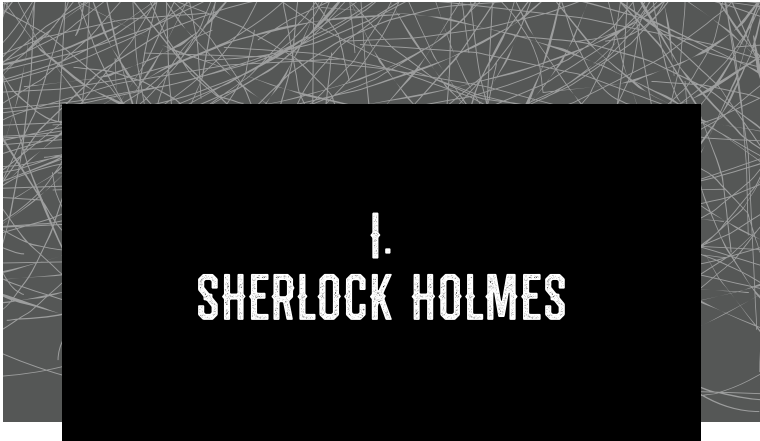
PES BASKERVILLSKÝ

ARTHUR CONAN DOYLE
PES BASKERVILLSKÝ

xyz

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2022
Illustrations © Martin Mrázik, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7683-109-4
ISBN e-knihy 978-80-7683-145-2 (1. zveřejnění, 2022) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7683-146-9 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-7683-144-5 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

I. SHERLOCK HOLMES

Sherlock Holmes, který obyčejně ráno pozdě vstával – kromě těch nikoli řídkých příležitostí, kdy probděl celou noc, seděl právě u stolu, na němž se snídávalo. Já jsem stál na koberci před krbem a vzal jsem do ruky hůl, kterou u nás večer před tím zanechal jakýsi návštěvník. Byla to pěkná hůl ze silného dřeva, s držadlem ve tvaru koule. Těsně pod hlavicí hole byl stříbrný kroužek, asi palec široký. Na kroužku bylo vyryto: *Jakubu Mortimerovi M. R. P. P. věnováno od přátel z N. C. C.*, a pak i datum 1884. Hůl byla podobná těm, které nosívali starosvětští domácí lékaři – důstojná, pevná a vzbuzovala pocit bezpečnosti.

„Nuže, Watsone, co si s tím chcete počít?“

Holmes seděl zády obrácen ke mně a já mu nedal ničím najevo, čím se zabývám.

„Jak jste věděl, co dělám? Zdá se mi, že máte oči vzadu na hlavě.“

„Mám před očima dobře hlazenou stříbrnou kávovou konvici,“ odtušil můj přítel a pokračoval:

„Ale řekněte mi, Watsone, co chcete dělat s holí našeho hosta? Když jsme ho nešťastnou náhodou nezastihli, a tudíž nemáme tušení, co od nás chce, je tato upomínka, kterou zde náhodou zanechal, pro nás důležitá. Řekněte mi, jak si asi podle hole toho muže představujete?“

„Myslím,“ řekl jsem já a sledoval jsem, pokud jsem mohl, metodu svého přítele, „že doktor Mortimer je starší lékař, hojně vyhledávaný a velmi vážený, jinak by mu ti, kteří ho znají, nevěnovali tuto hůl na důkaz svého uznání.“

„Dobře!“ pravil Holmes. „Výborně!“

„Myslím také, že je to se vši pravděpodobností lékař venkovský, který vykonává velikou část svých návštěv pěšky.“

„Proč si to myslíte?“

„Protože tato hůl, ačkoli původně velmi hezká, je příliš opotřebovaná, než aby ji mohl nosit městský lékař. Silný, železný hrot je značně opotřebovaný, je tedy zjevné, že prodělal hodně náročných pochodů.“

„Dokonale věc zkoumáte,“ pravil Holmes.

„A potom, je tady nápis: *Věnováno od přátel z N. C. C.* Myslím spíš, že šlo o nějakou loveckou společnost, o nějaký místní hon, jehož účastníkům doktor poskytl snad lékařskou pomoc a kteří mu na oplátku věnovali nějaký dárek.“

„Skutečně, Watsone, překonáváte sám sebe,“ pravil Holmes, odstrčil židli a zapálil si cigaretu. „Jsem nucen říci, že ve všech pracích, v nichž jste tak laskavě vyprávěl o mých skromných výkonech, jste velice podceňoval své vlastní schopnosti. Je možné, že sám nejste světlem, ale umíte jiné ke světlu přivádět. Jsou lidé, kteří nemají sami génia, ale dovedou ho vzněcovat. Doznávám, milý příteli, že jsem vám za velmi mnohé vděčen.“

Můj přítel se tak pochvalně nikdy nevyjádřil, přiznávám, že mi jeho slova způsobila velké potěšení, neboť jsem býval často nemile dotčen lhostejností, kterou jevil k mému obdivu a k mým pokusům, v nichž jsem se snažil seznámit veřejnost s jeho metodami.

Byl jsem hrdý, že jsem si osvojil jeho systém do té míry, že jsem si zjednal jeho pochvalu.

Ted' vzal hůl z mé ruky a několik minut ji prohlížel.

Poté se zřejmým výrazem svého zájmu odložil cigaretu, přistoupil s holí k oknu a jal se ji prohlížet zvětšovací sklem.

„Zajímavá, ačkoli velmi prostá věc,“ řekl, když zase usedl ve svém zamilovaném koutku. „Skutečně, hůl nám poskytuje jednu nebo dvě stopy. Je podkladem pro několik závěrů.“

„Uniklo mi snad něco?“ tázal jsem se s jistým vzrušením své samolibosti. „Myslím, že jsem nic důležitého nepřehlédl.“

„Bojím se, milý Watsone, že většina vašich závěrů byla mylná. Řekl-li jsem, že jste mne leckdy povzbuzoval, mínil jsem tím, abych byl upřímný, že přezkoumáváním vašich omylů jsem tu a tam býval uveden na pravou cestu. Ovšem docela nepravdu

jste neměl. Onen muž jistě je venkovský lékař. A namnoze chodívá pěšky.“

„Měl jsem tedy pravdu?“

„Až potud ano.“

„To ale bylo taky vše.“

„Ne, ne, můj milý Watsoně, nikoli vše. Soudil bych kupříkladu, že hůl byla doktorovi věnována spíš nemocnicí než loveckým spolkem a že když písmena C. C. jsou položena za označení nemocnice, slova Nemocnice Charing-Cross z nápisu N. C. C. vyplývají samo sebou.“

„Snad máte pravdu. Je to rozhodně pravděpodobné. A přijmeme-li to za vážnou domněnku, je to dobrý základ, abychom si vytvořili náležitou představu o našem neznámém návštěvníkovi.“

„Dobrá! Dejme tomu, že N. C. C. znamená Nemocnici Charing-Cross. Co z toho lze vyvodit dál?“

„Neuhodnete to sám? Znáte přece moje metody. Použijte je!“

„Mohl bych učinit jen ten prostý závěr, že onen muž vykonával lékařskou praxi ve městě dřív, než se odebral na venkov.“

„Myslím, že se můžeme odvážit poněkud dál než k tomuto závěru. Dívejte se na věc z tohoto stanoviska. Při jaké příležitosti je nejpravděpodobnější, že k takovému věnování došlo? Kdy mu jeho přátelé chtěli podat tento důkaz své přízně? Prostě v tom okamžiku, kdy doktor Mortimer opustil nemocniční službu, aby se zařídil sám pro sebe. Víme, že hůl byla darována. Soudíme, že lékař zaměnil nemocnici za venkovskou praxi.

Jdeme tedy ve svých domněnkách příliš daleko, řekneme-li, že dar byl věnován při příležitosti této záměny?“

„To by ovšem bylo pravděpodobné.“

„Nuže, pak přiznáte, že onen lékař nenáležel k nemocničnímu personálu, neboť takové místo dostává pouze muž s dobře zavedenou londýnskou praxí, a takový by se opravdu nechtěl uchýlit na venkov. Čím byl tedy doktor Mortimer? Byl-li v nemocnici, ale ne v jejím vlastním štábu, mohl být jen výpomocným ranhojičem nebo asistentem, o málo víc než starý student. A opustil nemocnici před pěti lety – datum je vyryto na holi. A tak se váš vážený domácí lékař středního věku rozplývá jako bublina, můj milý Watsone, a vynořuje se před námi mladý muž do třiceti let, milý, bez ctižádosti, roztržitý, a vlastník zhýčkaného psa, o němž mohu pouze říci, že je větší než jezevčík a menší než hlídací pes.“

Nedůvěřivě jsem se zasmál, kdežto Sherlock Holmes se ve svém křesle naklonil zpět a odfukoval malé kotoučky dýmu ke stropu.

„Pokud se týče vašeho posledního tvrzení, nemám, co bych proti němu uvedl,“ řekl jsem, „ostatně není těžké zjistit několik podrobností o věku toho muže a jeho odborné kariéře.“

Vyndal jsem z přihrádky, kde jsem měl umístěny předměty z lékařského oboru, lékařský adresář, a vyhledal jsem jméno. Bylo tam několik Mortimerů, ale jen jediný, jenž mohl být naším návštěvníkem. Četl jsem nahlas řádky, které byly věnovány jemu:

„Mortimer Jakub M. R. C., promován 1882 v Grimpenu na Dartském močálu, hrabství Devon. V letech 1882–1884 asistentem v Nemocnici Charing-Cross. Dostal Jacksonovu cenu za srovnávací patologii a pojednání *Je choroba obrozením?* Dopisující člen *Švédské patologické společnosti*. Autor *Několika myšlenek o atavismu* (v časopise Lancet 1882) a *Jsmen na postupu?* (v časopise Journal of Psychology, březen 1883). Obvodní lékař pro farství Grimpen, Pharley a High Barow.“

„Takže ani zmínka o nějaké lovecké společnosti, Watsone,“ řekl Holmes s potutelným úsměvem. „Je to ale jistě lékař venkovský, jak jste velmi bystře usoudil. Myslím však, že i moje úsudky jsou ospravedlnitelné. Pokud se přívlastků týče, řekl jsem, pamatují-li si dobře, že jde o milého roztržitého muže bez ctižádosti. Mám zkušenost, že právě jen milý muž přijímá dary a jen muž bez ctižádosti opouští londýnskou kariéru kvůli venkovu; a mohl to být jen muž roztržitý, který u nás zanechal hůl, a ne navštívenku, když u nás hodinu čekal.“

„A co pes?“

„Pes nosil hůl za svým pánem. Hůl byla těžká, proto ji pes držel pevně uprostřed, kde jsou ostatně stopy zubů zcela jasné. Psí čelist, jak ukazuje vzdálenost mezi otisky zubů, je myslím příliš široká na jezevčíka, a ne dost široká na hlídacího psa. Snad to byl, ano... byl to křepelák s kudrnatou srstí!“

Holmes vstal a přecházel po místnosti. Teď stanul ve výklenku okna. Z jeho hlasu znělo takové přesvědčení, až jsem k němu překvapeně vzhlédl.

„Ale... Jak tohle můžete tvrdit tak jistě?“

„Z toho prostého důvodu, že toho psa vidím na schůdcích před naším domem. Nehýbejte se odtud, Watsone. Je to váš kolega z oboru a vaše přítomnost mi může být prospěšná. Teď přichází dramatický okamžik osudu, Watsone – teď, kdy slyšíte kroky na schodech, kroky, jež přicházejí do našeho života, a my nevíme, přinášejí-li dobro, nebo zlo. Co si asi přeje doktor Jakub Mortimer, muž vědy, od Sherlocka Holmese, specialisty zločinu? Dále!“

Vzhled našeho návštěvníka byl pro mě překvapením, protože jsem očekával, že se přede mnou zjeví typ venkovského lékaře. Byl to však muž vysoké a štíhlé postavy, s dlouhým zobákovitě zahnutým nosem, vyčnívajícím mezi bystrými šedými očima, jež byly blízko sebe a blýskaly se za zlatými brýlemi.

Doktor Mortimer byl oblečený přiměřeně svému stavu, jeho oblek ale už byl poněkud obnošený; Kabát měl místy odřený a kalhoty dole trochu roztřepené. I když byl doktor Mortimer mladý, měl už shrbená záda a chodil s hlavou poněkud dopředu nachýlenou – tvářil se ale poměrně přívětivě.

Když lékař vstoupil dovnitř, jeho zrak utkvěl na holi, kterou držel Holmes v ruce. Doktor Mortimer k němu rychle přistoupil – s výkřikem radosti.

„Jsem velice potěšen,“ řekl, „nebyl jsem si jistý, jestli jsem ji nechal tady, nebo v paroplavební kanceláři. Nechtěl bych tuhle hůl ztratit za nic na světě.“

„Je to dárek, jak vidím,“ pravil Holmes.

„Ano, pane!“

„Dárek Nemocnice Charing-Cross?“

„Ano, od tamních přátel u příležitosti mé svatby.“

„Ale, ale, to je mrzuté,“ zvolal Holmes a zavrtěl hlavou.

Oči doktora Mortimera zasvítily za brýlemi údivem.

„Proč by to mělo být mrzuté?“

„No, jen proto, že tím jsou naše úsudky a závěry poněkud rozrušeny. Říkal jste u příležitosti vaší svatby?“

„Ano, pane! Oženil jsem se, a opustil jsem tudíž nemocnici, a tím také všechny naděje na úspěšnou praxi. Bylo však už třeba zařídit si vlastní domácnost.“

„Ale! Naše domněnky nebyly tedy tak zcela nesprávné. A nyní, doktore Jakube Mortimere...“

„Nikoli doktor, pane, pouhý praktický lékař.“

„Ale zřejmě velmi prozíravý muž.“

„Teprve pouhý učeň vědy, pane Holmesi, jen nepatrný sběratel lastur na březích velkého neznámého oceánu. Soudím, že je to pan Sherlock Holmes, na nějž se obracím, a nikoli –“

„Ne, toto je můj přítel, doktor Watson.“

„Těší mě, že se s vámi setkávám, pane. Zaslechl jsem vaše jméno ve spojení se jménem vašeho přítele. Velice mě zajímáte, pane Holmesi,“ pokračoval pak lékař. „Nečekal jsem, že u vás shledám lebku tak dolichocefalskou¹ a tak výrazně vysoké čelo. Sádrový odlitek vaší lebky, milý pane, dokud nelze dostat sám originál, by byl ozdobou každého antropologického muzea.“

¹ Dolichocefalos, člověk s dlouhou lebkou

Nechci být nezdvořilý, ale přiznávám se, že mám na vaši lebku velký zálsusk.“

Sherlock Holmes našemu podivnému návštěvníkovi pokynul, aby se posadil.

„Jste nadšencem ve svém oboru, pane, jak vidím, jako já ve svém,“ pravil. „Já pak podle vašeho ukazováčku pozoruji, že si sám balíte cigarety. Neostýchejte se tedy jednu si zapálit.“

Muž skutečně vyndal z kapsy tabák a papír a stočil tabák do papírku s neobyčejnou obratností.

Měl dlouhé, chvějící se prsty, tak čilé a neklidné jako tykadla hmyzu.

Holmes mlčel, ale jeho pronikavé pohledy, ač míjivé, mi prozrazovaly zájem, který o našeho hosta má.

„Soudím, pane,“ řekl nakonec, „že to nebyl pouze úmysl prohlédnout si mou lebku, který mi dopřál té cti, že jste nás tady včera i dnes navštívil.“

„Ne, pane! Ačkoli jsem rád, že jsem měl zároveň příležitost vidět i tu lebku. Přišel jsem k vám, pane Holmesi, protože uznávám, že já sám jsem muž nepraktický, a protože jsem byl postaven před nejvážnější a nejneobyčejnější problém. Uznávám pak také, že jste ve svém oboru druhý nejlepší znalec Evropy –“

„Skutečně, pane? Smím se zeptat, kdo má tu čest být první?“ otázal se Holmes poněkud pichlavě.

„Na muže přesně vědecky myslícího musí práce monsieur Bertillona jistě působit zvláštním kouzlem.“

„Neučinil byste tudíž lépe, kdybyste se obrátil o radu na něho samotného?“

„Mluvil jsem, pane, o přísně vědeckém základu. Ale je všeobecně známo, že co do praktického řešení záležitostí tohoto druhu jste nejlepší ve svém oboru. Doufám, pane, že jsem snad bezděčně –“

„To vskutku není tak důležité,“ pravil Holmes. „Myslím však, doktore Mortimere, že by bylo dobré, kdybyste mi bez dalších oklik laskavě jasně řekl, jakého rázu je problém, k jehož řešení se dožadujete mé pomoci.“

II. KLETBA RODU BASKERVILLŮ

„Mám v kapse rukopis,“ řekl doktor Jakub Mortimer.

„Všiml jsem si toho, když jste vstoupil do místnosti,“ odvětil Holmes. „Je to starý rukopis. Z počátku osmnáctého století, pokud nejde o padělek.“

„Jak to můžete tvrdit, pane?“

„Nechal jste po dobu, kdy jste mluvil, na palec nebo dva rukopis vyčnívat z kapsy, takže jsem ho mohl zkoumat. Musel by to být ubohý znalec, který by nemohl uvést datum některého dokumentu aspoň na desetiletí přesně. Snad jste četl mou monografii o tomto tématu. Kladu váš rukopis do roku 1730.“

„Přesné datum je 1742.“

Doktor Mortimer vytáhl rukopis z kapsy.

„Tyto rodinné listiny mi byly svěřeny do úschovy sirem Charlesem Baskervillem, jehož náhlá, tragická smrt asi před třemi

měsíci způsobila takové vzrušení v hrabství Devon. Musím dodat, že jsem byl osobním přítelem Charlese Baskervilla a jeho lékařský rádce. Byl to muž rozvážný, bystrý, praktický a prost vši fantastičnosti, jako jsem já. Přesto bral tento dokument velmi vážně a jeho duše byla připravena na přesně takový konec, jaký ho potom skutečně zastihl.“

Holmes sáhl po rukopisu a rozložil si ho na kolenou.

„Povšimněte si, Watsone, jak je zde střídavě použito dlouze psané a krátce psané S. Je to jedna z několika známek, jež mi dovolily určit datum rukopisu.“

Podíval jsem se přes jeho rameno na zežloutlý papír a na pobledlé písmo. V čele byl nadpis *Zámek Baskerville* a pod ním velkými číslicemi letopočet 1742.

„Zdá se to být nějaký příběh.“

„Ano. Vypravuje se tu pověst, jež se traduje v rodu Baskervillů.“

„Rozuměl jsem vám správně, že byste se se mnou rád poradil o modernější a praktičtější věci?“

„Ano – o nejmodernější! A v záležitosti nejpraktičtější a nálehavé, která musí být rozhodnuta do dvaceti čtyř hodin. Avšak rukopis je krátký a velmi úzce souvisí s touto záležitostí. Jestli dovolíte, přečtu vám ho.“

Holmes se opřel o lenoch křesla, sepal ruce na klíně a přivřel oči s výrazem rezignace.

Doktor Mortimer obrátil rukopis ke světlu a četl pronikavým a poněkud sykvým hlasem tuto prapodivnou, starobyitou historii:

„O původu psa rodu Baskervillů mnoho se tvrdívalo mnohými, jelikož já však pocházím v přímé linii od Huga Baskervilla a jelikož slyšel jsem historii tu od svého otce, který ji znal rovněž od otce svého, chci ji sepsati, věře pevně, že se přihodila právě tak, jak zde jest vypsána. A přál bych si, abyste i vy, synové moji, věřili, že táž Spravedlnost, kteráž trestá hřích, může ho i milostivě prominouti, a že žádná kletba není tak těžká, aby nemohla býti odčiněna modlitbou a kajícíností.

Učte se tudíž z vyprávění tohoto, nikoli se děsiti následků minulosti, nýbrž raději býti bdělými v budoucnosti, aby ony kleté vášně, jimiž rodina naše trpěla tak těžce, nebyly opět rozpoutány k veliké naší zkáze.

Vězte tedy, že v době naší Velké Revoluce (historii její, jak ji podal učený lord Clarendon, doporučuji co nejdůtklivěji vaší pozornosti) bylo toto panské sídlo Baskervillů obýváno Hugem téhož jména, i nemůže býti zapřeno, že to byl velmi zdivočilý, prostopášný a bezbožný muž. To však v pravdě byli by mu sousedé jeho prominuli, neboť světci nerodili se nikdy v tomto kraji. Avšak Hugo byl oddán i chtíčům a ukrutnostem, jež učinily jméno jeho pověstným na celém Západě. I přihodilo se, že tento Hugo vzplanul láskou (ač-li vašeň tak temná může býti nazvána jménem tak světlým) – vzplanul láskou k dceři statkáře, jenž měl pozemky na hranici panství Baskervillů. Avšak mladá dívka, jež byla ctnostná a dobré pověsti, vyhýbala se mu vždycky, neboť

jeho zlopověstné jméno ji děsilo. Ale přihodilo se, že v den svatého Michala tento Hugo ještě s pěti neb šesti zlotřilými a prostopášnými druhy svými vplížil se na dvorec a unesl dívku, neboť její otec a její bratři nebyli doma, jak Hugo dobře věděl.

Když přivedli dívku do zámku a uvěznili ji v hořejší síni, zasedli Hugo a jeho přátelé dole k dlouhým hodům, jak bývalo jejich zvykem. Ubohé dívce nahoře točila se as hlava, když slyšela zpěv, lomoz a strašlivé kletby, jež ozývaly se k ní zdola, neboť říkalo se, že slova, jakáž pronášel Hugo Baskerville, když byl vínem opojen, musila mu zjednati zatracení.

Nakonec dívka v zoufalství a v strachu svém učinila, před čím by se byl děsil snad i nejstatečnější a nejobratnější muž, neboť, chytajíc se za úponky břečťanu, kterýž pokrýval (a pokrývá dosud) jižní stěnu zámku, spustila se zpod střechy až dolů a prchala domů přes močál; tři míle byly mezi zámkem a domkem jejího otce.

I přihodilo se, že krátce nato Hugo opustil své hosty, by donesl krmě a nápoje – a snad chystal ještě něco horšího – zajaté dívce, i našel klec prázdnou, ptáček uletěl. Tu zdálo se, jako by muž byl býval náhle ďáblem posedlým, neboť seběhnuv po schodech jídelny vyskočil na velký stůl, odkopáváje láhve a talíře, i křičel hlasitě celé společnosti, že ještě téže noci chce vydati tělo i duši zlým mocem, kdyžť jen zmocní se znovu dívky té. A zatímco hodovníci strnule stáli tu vůči zuřivosti muže, jeden z nich, horší snad ještě neb opilejší než ostatní, zvolal, že by na ni měli poštvati psy. Načež Hugo vyběhl z domu, křiče na sluhy, by osedlali

jeho klisnu a aby vypustili smečku psů. I podav psům dívčí šátek, kynul jim ven a již vyřítíl se s nimi za divého pokřiku přes močál do měsíční noci.

Po nějakou dobu hodovníci stáli strnulí, nejsouce s to pochopiti, co stalo se v takovém kvapu. Avšak pozvolna si jejich zakalená mysl počala uvědomovati povahu činu, jakýž má býti spáchán v bažinách. I nastalo nyní pravé vzbouření, někteří volali po svých bambitkách, jiní po svých koních a jiní po dalších lahvích vína. Pozvolna se však trochu rozmyslu vrátilo do jejich zmatených hlav a všichni, počtem třináct, vsedli na koně a vyjeli ven za pronásledovateli.

Měsíc zářil jasně nad nimi, i jeli tryskem cestou, kterou musila se dáti dívka, chtěla-li dosáhnout svého domova.

Urazili již míli nebo dvě, když minuli jednoho z ovčáků, kterýž pásává za noci ovce na bažinách, i volali naň, zdaž viděl smečku poštvaných psů. A muž ten, jak historie praví, byl strachem tak ohromen, že nemohl skorem ani mluvit, ale konečně pravil přece, že viděl skutečně dívku nešťastnou, a psy v patách jejích.

„Avšak viděl jsem více než to,“ dodal, „neboť Hugo Baskerville pádíl kol mne na svém černém oři, a za ním hnál se tiše takový pes pekelného zjevu, že nedej Bůh, abych já ho měl někdy ve svých patách.“

Opilé panstvo zaklelo na ovčáka a pádilo dále. Brzy však mráz proběhl jim po zádech, neboť zaslechli zvuk, jako by cosi se hnalo přes močál, a již hnala se tryskem černá klisna kol nich, pokryta bílou

pěnou, uzda její vláčela se po zemi a sedlo její bylo prázdné. Hodovníci se nyní srazili k sobě, neboť je zachvátil veliký strach, jeli však dále ještě močálem, ačkoli každý z nich, kdyby byl býval sám, byl by býval rád koně otočil. Jedouce tak pomaloučku, ocitli se až u psů.

Psi tito, ačkoli známi svojí odvážností a dobré rasy, schoulili se kňučíce při vchodu do hluboké úžlabiny, ano, někteří odplížili se stranou a jiní se zježenou srstí a očima vyděšenýma zírali do úzké rokle, před nimi se rozvírající.

Hodovníci stanuli a střízlivější nyní většina jich nechtěla dále jeti – pouze tři nejsmělejší z nich, nebo snad nejopilejší pustili se dále do úžlabiny. Tato se nyní otevírala v široký prostor, v němž stály dva z oněch kamenů, jež tam podnes jest viděti, a kteréž byly tam postaveny zapomenutým nějakým kmenem v dávno-věku. Měsíc svítil jasně na prostor ten a tam ve středu spočívala nešťastná dívka na místě, kdež byla klesla, usmrcena hrůzou i únavou. Avšak nebyl to pohled na její tělo ani pohled na tělo Huga Baskervilla, jež leželo poblíž ní, nebyl to tento pohled, jenž zježil vlasy na hlavě oněch ďáblu propadlých zlotřilců, nýbrž cosi velikého, což tkvělo nad Hugem a rozdíralo jeho hrdlo – velká černá to bestie tvaru psího, avšak větší nežli kterýkoli pes, ježž byly kdy oči smrtelníků spatřily. A když spatřili příšeru tu drásati hrdlo Huga Baskervilla, již k nim také pes obrátil své svítící oči a zkrvácené tesáky; tři jezdci vzkřikli děsem o ten drahý život a ujížděli úprkem za stálých výkřiků zděšení nazpět přes močál. Jeden z nich, praví se, zemřel téže noci, zemřel z toho, co byl viděl, a druzí dva byli muži zlomenými po celý svůj život.

Taková jest, synové moji, historie o prvním zjevení se psa, o němž se praví, že od té doby byl tak krutou mukou pro rod náš. Sepsal jsem tu historii, protože to, co jest jasně známo, působí méně hrůzy než to, co se pouze napovídá a tuší. Nemůže ovšem býti popřeno, že mnozí z naší rodiny zemřeli nešťastnou smrtí, smrtí náhlou, krvavou a tajuplnou. Leč oddejme se v neskonalou dobrotu Boží prozřetelnosti, kteráž nechce zajisté trestati nevinného i v třetím neb čtvrtém pokolení, jak se hrozí v Písmě Svatém. Těto Prozřetelnosti, synové moji, doporučuji vás tímto, a radím vám, abyste obezřele mýjeli temný močál v těch hodinách, kdy moci zlé provozují svůj rej.

(Toto vypsáno jest Hugem Baskervilem synům Rodgerovi a Janovi s příkazem, aby nic o tom neříkali sestře své Alžbětě.)“

Když doktor Mortimer dočetl tuto podivnou historii, zvedl brýle na čelo a napjatě pohlédl na Sherlocka Holmese.

Holmes zívá a odhodil nedopalek cigarety do ohně.

„Ano?“ řekl.

„Nemyslíte, že je ten příběh zajímavý?“

„Snad – pro sběratele báchorek.“

Doktor Mortimer vytáhl z kapsy složené noviny.

„Dobře, pane Holmesi, předložím vám něco novějšího. Tohle je číslo *Devon Country Chronicle* ze čtrnáctého června tohoto roku. Je to krátké líčení příběhů, které se udály při smrti sira Charlese Baskervilla, k níž došlo několik dní před tím.“

Můj přítel se naklonil mírně vpřed a v jeho výrazu jsem pozoroval záblesk zájmu.

Náš host spustil brýle opět na oči a jal se číst:

„S politováním oznamujeme, že zemřel sir Charles Baskerville, jehož jméno bylo uváděno jakožto jméno pravděpodobného liberálního kandidáta za střední kraj Devonského hrabství při příštích volbách. Ačkoli sir Charles sídlil na zámku Baskerville teprve poměrně krátkou dobu, svou přívětivostí a neobyčejnou šlechetností si získal náklonnost a úctu všech, kdo jej znali. V našich dnech u takzvaných Nouveaux Riches člověk pookřeje, setká-li se s potomkem starousedlého, zlými časy stíženého rodu – s potomkem, který si dovedl získat jmění vlastním úsilím a vrátit se s ním, aby znovu vzkřísil bývalý lesk své rodiny.

Sir Charles, jak je dobře známo, vydělal velké peníze spekulacemi v jižní Africe. Moudřejší než ti, kteří čekali, až se štěstí obrátí proti nim, se se ziskem vrátil do Anglie.

Je to teprve dva roky, co se usídlil na zámku Baskerville. A všeobecně se hovoří o tom, jak značného rozsahu by za něho nabyly přestavby a opravy, jež byly teď přerušeny jeho smrtí. Ačkoli byl bezdětný, bylo jeho přáním, opětně veřejně vysloveným, aby celý kraj po dobu jeho života užíval výhod z jeho velkého jmění; mnoho lidí tedy bude mít i osobní důvod, aby litovali jeho předčasné smrti. Šle-

chetné dary na místní a krajské dobročinné účely bývaly za jeho života v těchto sloupkách zaznamenány častěji.

Okolnosti smrti sira Charlese nebyly úplně zjištěny, ale bylo učiněno aspoň tolik, aby se zamezilo šíření pověstí, k jejichž vzniku dala podnět místní pověra. A není důvod usuzovat na nekalý čin nebo přičítat smrt nějaké nadpřirozené příčině. Sir Charles byl vdovec, o kterém se říká, že byl poněkud výstřední. Přes svoje značné jmění to byl v osobním životě velmi prostý muž a jeho služebnictvo na zámku Baskervillů sestávalo pouze z manželů Barrymorových. Jejich výpovědi, potvrzené výpověďmi několika přátel, nasvědčovaly tomu, že zdraví sira Charlese bylo již nějakou dobu podlomené a poukazovalo zvláště na srdeční slabost, která se projevovala náhlými změnami barvy obličeje, záchvaty dušnosti a občasné sklíčenosti. Doktor Mortimer, přítel a lékař zesnulého, vypovídal v témže smyslu.

Okolnosti celého případu jsou velmi prosté. Sir Charles Baskerville měl každou noc, než ulehl, zvyk projít se pověstným tisovým stromořadím u zámku Baskerville. O tomto jeho zvyku se při výslechu zmiňovali i manželé Barrymorovi. Dne 4. června sir Charles projevil úmysl odjet druhý den do Londýna a nařídil Barrymorovým, aby připravili jeho zavazadla. Večer před tím si jako obvykle vyšel na noční procházku, na níž obvykle vykouril doutník. A z té procházky se již nevrátil.

